

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

24. jaanuar 2013,

millega võetakse vastu suunised Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1924/2006 artiklis 10 sätestatud tervisealaste väidete eritingimuste rakendamiseks

(EMPs kohaldatav tekst)

(2013/63/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta, ⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 10 lõiget 4,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1924/2006 artikli 10 lõikega 4 on ette nähtud võimalus võtta kõnealuse, tervisealaste väidete eritingimusi käsitleva artikli rakendamiseks vastu suunised.
- (2) Riiklikud kontrolliasutused ja toidukäitlejad on tõstatanud küsimusi määruse (EÜ) nr 1924/2006 artikli 10 lõigete 2 ja 3 rakendamise kohta. Kõnealuste sätete kohaldamise järjepidevuse tagamiseks ja kontrolliasutuste töö lihtsustamiseks ning ettevõtjatele suurema selguse ja kindluse tagamiseks on asjakohane anda välja suunised.
- (3) Käesoleva otsuse lisas esitatud suuniseid peaksid võtma arvesse riiklikud kontrolliasutused ja toidukäitlejad. Huvi-

tatud isikutega, eelkõige toidukäitlejate ja tarbijarühmadega, konsulteeriti 12. oktoobril 2012.

- (4) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise toiduahela ja loomatervishoiu komitee arvamusega ⁽²⁾,

ON VASTU VÕTNUD RAKENDUSOTSUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1924/2006 artikli 10 rakendussuunised on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 24. jaanuar 2013

Komisjoni nimel
president

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ELT L 404, 30.12.2006, lk 9.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/scfcah/general_food/index_en.htm

LISA

Suunised määruse (EÜ) nr 1924/2006 artiklis 10 sätestatud tervisealaste väidete eritingimuste rakendamiseks**Sissejuhatus**

Järgmised suunised on suunatud riiklikele kontrolliasutustele ja toidukäitlejatele määruse (EÜ) nr 1924/2006 (toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta) (edaspidi „määrus“) artikli 10 rakendamiseks. Tervisealane väide on vabatahtlik kaubanduslik sõnum või esitus näiteks sõnade, väidete, piltide või logode kujul jne, mis väidab või annab mõista, et väites käsitletud toidu ja tervise vahel on seos.

Artiklis 10 on sätestatud eritingimused lubatud tervisealaste väidete lubatud kasutamise kohta. Seda tuleks vaadelda koos kõikide väidete jaoks esitatud üldpõhimõtete ja nõuetega (nt määruse artikkel 3 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/13/EÜ⁽¹⁾ ja nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ⁽²⁾ sätteid, mida tervisealaseid väiteid kasutavad ettevõtjad peavad ka järgima), koos artiklis 4 sätestatud toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamise tingimustega ning artiklis 5 kõikide väidete jaoks esitatud üldtingimustega, samuti koos lubatud tervisealaste väidete nimekirjas esitatud kasutamise eritingimustega. Näiteks artikli 14 lõike 1 punktis a osutatud „haigestumise riski vähendamise“ väidete puhul on artikli 14 lõikega 2 nõutud lisateave. On oluline märkida, et isegi lubatud tervisealaseid väiteid ei tohi kasutada, kui nende kasutamine ei vasta täielikult kõikidele määruse nõuetele. Seega isegi kui väide on lubatud ja lisatud lubatud tervisealaste väidete nimekirja, peaksid riiklikud asutused võtma meetmeid, kui selle kasutamine ei vasta kõikidele määruse nõuetele.

Määruse sätete ja eelkõige selle artikli 10 nõuete täitmise saavutamine on lihtsam, kui toidukäitleja suudab näidata nõuetekohast hoolsust ja meetmete võtmist, et täita määruse iga osa nõudeid.

1. Selliste tervisealaste väidete keelamine, millel puudub luba ja mille kasutamine ei vasta määrusele – artikli 10 lõige 1

Artikli 10 lõikes 1 on sätestatud, et kõik tervisealased väited on keelatud, välja arvatud juhul, kui: a) komisjon on need lubanud ja b) nende kasutamine vastab määruse sätetele. Tervisealastele väidetele peab olema antud luba määruses sätestatud asjakohase menetluse kohaselt ja need peavad olema lisatud ühte artikli 13 lõikes 3 ja artikli 14 lõikes 1 viidatud lubatud tervisealaste väidete nimekirja. Tervisealased väited, mis ei ole lubatud (ei ole lisatud ühte lubatud tervisealaste väidete nimekirjadest), ja lubatud tervisealased väited (on lisatud ühte lubatud tervisealaste väidete nimekirjadest), kuid mille kasutamine ei vasta määruses sätestatud eeskirjadele, on keelatud.

2. Lubatud tervisealaste väidete juurde kuuluv kohustuslik teave – artikli 10 lõige 2**2.1. Kolme juhtumi eristamine artikli 10 lõike 2 rakendamisel**

Määruse nõuete täitmiseks on tervisealase väite kasutamisel artikli 10 lõikega 2 nõutud kaht ning vajaduse korral nelja liiki kohustusliku teabe esitamist tarbijale. Artikli 10 lõike 2 punktides a–d sätestatud teave tuleb esitada toidu märgistamisel või kui selline märgistamine puudub, selle esitlemisel ja reklaamis. Kõnealust sätet tuleks vaadelda seadusandja eesmärgi taustal, milleks on kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamine täpse ja õige teabe esitamise abil, et tarbijad saaksid teha teadliku valiku.

Direktiivi 2000/13/EÜ artikli 1 lõike 3 punktis a ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1169/2011⁽³⁾ artikli 2 lõike 2 punktis j on „märgistamine“ määratletud järgmiselt. „Märgistamine“ – mis tahes sõnad, üksikasjalikud andmed, kaubamärgid, märgitoodete nimed, kujundlikud elemendid või sümboolid toidu kohta, mis on paigutatud mis tahes pakendile, dokumendile, sedelile, märgistusele või kaelaetiketile ja on kaasas selle toiduga või viitavad sellele toidule“. Liidu õiguses on määratletud „reklaami“⁽⁴⁾ mõiste, kuid puudub mõiste „esitus“ määratlus, mida tuleks seepärast mõista direktiivi 2000/13/EÜ artikli 2 lõike 3 punktis a ja määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 7 lõike 4 punktis b esitatud selgituste taustal.

⁽¹⁾ EÜT L 109, 6.5.2000, lk 29.

⁽²⁾ EÜT L 250, 19.9.1984, lk 17.

⁽³⁾ ELT L 304, 22.11.2011, lk 18.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/114/EÜ, 12. detsember 2006, eksitava ja võrdleva reklaami kohta: reklaam – kaubanduse, äri, käsitöö või kutsealaga seotud teave, mis on esitatud mis tahes vormis selleks, et edendada kaupade või teenuste müüki, sealhulgas kinnisvara, õigused ja kohustused (ELT L 376, 27.12.2006, lk 21).

Tervisealase väite võib esitada märgistamisel, mis ei pruugi pelgalt pakendimärgistust tähendada, sest see hõlmab tarbijale esitatavat koguteavet toidu kohta, millele see on lisatud või viitab. „Märgistamine” ja „reklaami” erinevus seisneb selles, et „märgistamine” on seotud toidu tarnimisega lõpptarbijale, samas kui „reklaam” aitab ettevõtjal toidu tarnimist edendada.

- a) Artikli 10 lõike 2 nõuete täitmiseks on vaja anda kohustuslik teave selle toidu märgistamisel mille kohta tervisealane väide esitatakse.
- b) „Märgistamine” puudumisel esitatakse kohustuslik teave selle toidu „reklaamis” või „esitluses”, mille kohta tervisealane väide on tehtud. Kui tervisealast väidet kasutatakse toidu (nt oliiviõli, piimatooted, liha jne) kohta näiteks üldise iseloomuga reklaamis, mis ei seosta seda konkreetse tootega, mis oleks „märgistatud”, siis tuleb kohustuslik teave esitada ka kõnealuse toidu „reklaamis” või „esitluses”.

Määruse (EL) nr 1169/2011 artiklis 12 on sätestatud põhimõte, et kohustuslik teave peab olema alati tarbijale kättesaadav ostu sooritamise otsuse tegemisel. Eraldi tuleb märkida määruse (EL) nr 1169/2011 artiklit 14, mis käsitleb kaugmüüki. Kohustuslik teave peab olema kättesaadav enne ostu sooritamist ning kaugmüügi korral, kui ligipääs „märgistamisel” esitatud infole on piiratud, tuleb kohustuslik teave lisada toidu esitlusele ja reklaamile, kaugmüüki toetavatele materjalidele, näiteks veebisaidile, kataloogile, teabelehele, kirjale jne.

- c) Määruse artikli 1 lõike 2 kohaselt kehtib erand lõpptarbijale või tootlustusettevõtetele müüdava toidu suhtes, mis ei ole pakendatud müügipakendisse, ning toidu suhtes, mis pakitakse müügikohas ostja soovil või pakitakse müügipakendisse vahetult müügiks. Kõnealune erand tähendab, et artikli 10 lõike 2 punktides a ja b nimetatud kohustuslikku teavet ei nõuta. Seevastu nõutakse vajaduse korral alati artikli 10 lõike 2 punktides c ja d nõutud teavet.

2.2. Kohustusliku teabe neli liiki

Võimaldades ühtlasi toidukäitlejatele teatavat paindlikkust kohustusliku teabe väljendamise osas, on määrusega ette nähtud, et lubatud tervisealase väite kasutamisel tuleb esitada järgmist nelja liiki teave:

- a) „viide mitmekülge ja tasakaalustatud toitumise ja tervisliku elustiili tähtsusele”

Selle sätte eesmärk on aidata tarbijal mõista tervisealast väidet kandva toidu konkreetset kasulikku mõju. Selles rõhutatakse, et tarbijate tähelepanu juhitakse asjaolule, et konkreetse toidu tarbimine peaks kuuluma mitmekülge ja tasakaalustatud toitumise raamesse ning et seda ei söödaks ülemäära ega vastuolus heade toitumisharjumustega (põhjendus 18), selleks et saavutada tervislik tulemus, ning et tervisealast väidet kandva toidu tarbimine mitmekülge ja tasakaalustatud toitumise raames on vaid üks tervisliku eluviisi aspekte;

- b) „väidetava kasuliku mõju saavutamiseks vajalik toidukogus ja tarbimise viis”

Säte osutab teabele, mille toidukäitleja peaks toidu koostisest lähtudes esitama, et tagada, et väidetav mõju on saavutatav. Toidu tarbimise viis on oluline ja selle selgitamine tarbijale võib ka olla tervisealaste väidete kasutamise eritingimuste nõue, mille komisjon on väidete lubamisel ja kandmisel Euroopa Liidu registrisse kehtestanud (¹). Siiski peab see säte tagama, et kõikide tervisealaste väidete puhul teavitatakse tarbijat täielikult sellest, kui palju seda toitu vajatakse ja kuidas seda tuleks tarbida päeva jooksul. Näiteks tuleks anda teavet selle kohta, kas on tõenäoline saavutada väidetav mõju, tarbides toitu päeva jooksul vaid ühe korra või mitu korda. Pealegi ei tohi see teave soodustada või õigustada toidu ülemäärast tarbimist, nagu sätestatud artikli 3 teise lõigu punktis c. Kui see ei ole võimalik, ei tohi tervisealast väidet esitada;

- c) „vajaduse korral viide, mis on mõeldud inimestele, kes peaksid vältima toidu tarbimist”; ja

- d) „asjakohane hoiatus toote liigse tarbimise eest, mis tõenäoliselt kujutab ohtu tervisele”.

Teatavaid väiteid võidakse lubada nende kasutamise piirangutega või teatavate ainete puhul võidakse muude toidukategooriate spetsiifiliste sätetega näha ette märgistamise lisanõuded. Kõik sellised nõuded on kumulatiivsed ja ettevõtjad peavad järgima kõiki toidu ja väidete suhtes kehtivaid asjakohaseid sätteid. Siiski peavad toidukäitlejad täitma oma kohustusi, mis tulenevad üldistest toidualastest õigusnormidest, ja vastama põhinõudele turustada toitu, mis on ohutu ja ei kahjusta tervist, ning kasutama selliseid väiteid omal vastutusel.

(¹) Liidu register on avaldatud Euroopa Komisjoni tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi ametlikul veebisaidil <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>

3. Viitamine üldistele, mittespetsiifilistele terviseiga seotud eelistele – artikli 10 lõige 3

Artikli 10 lõikega 3 võimaldatakse kasutada lihtsaid, tähelepanu köitvaid väiteid, millega osutatakse toidu üldistele, mittespetsiifilistele eelistele seoses üldise hea tervise ja terviseiga seotud heaoluga, ilma eelneva loata teatavatel eritingimustel. Selliste väidete kasutamine võib olla tarbijatele abiks, sest nendega edastatakse tarbijasõbralikumaid sõnumeid. Ent tarbija võib neid kergesti vääriti mõista ja/või valesti tõlgendada, mis võib talle anda ettekujutuse toidust tulenevatest muudest/suurematest eelistest kui need, mis tegelikult eksisteerivad. Seepärast nõutakse üldistele, mittespetsiifilistele terviseiga seotud eelistele viitamisel, et neile viidetele lisatakse konkreetne tervisealane väide liidu registrisse kantud lubatud tervisealaste väidete nimekirjadest. Määruse kohaldamisel peab konkreetne lubatud tervisealane väide, mis on lisatud üldistele, mittespetsiifilistele terviseiga seotud eelistele viitavale väitele, asuma sellise väite „kõrval” või „järel”.

Lubatud tervisealaste väidete nimekirjadest pärit konkreetsed tervisealased väited peaksid olema teataval määral üldise viitega seotud. Kuna see viide muutub laiemaks, nt „tervisele kasulik”, võib selle juurde sobida lubatud väidete nimekirjast rohkem tervisealaseid väiteid. Siiski tuleks tähelepanu pöörata asjaolule, et artiklis 10 on sätestatud eeskirjad, mis käsitlevad konteksti, milles tervisealaseid väiteid kasutatakse, ning arvestades, et artiklis 10 osutatakse konkreetselt II ja IV peatükile, tuleks neid eeskirju samuti arvesse võtta, kui ettevõtjad soovivad täita artikli 10 lõikes 3 sätestatud nõuet. Seega, et vältida tarbijate eksitamist, on toidukäitlejatel kohustus näidata seost toidu üldiste, mittespetsiifiliste eeliste viite ja konkreetse, sellele lisatud lubatud tervisealase väite vahel.

Teatavad väited, millele taotleti luba teadusliku hindamise käigus, leiti hindamise jaoks olevat liiga üldised või mittespetsiifilised. Kõnealuseid väiteid ei olnud võimalik lubada ja seepärast võib need leida toitumis- ja tervisealaste väidete Euroopa Liidu registri nimekirjast, kuhu on kantud väited, millele ei ole luba antud. See ei välista, et kõnealuste väidete suhtes ei võiks kohaldada artikli 10 lõiget 3, ning seepärast võib neid seaduslikult kasutada, kui neile on kõnealuse artikli kohaselt lisatud konkreetne väide lubatud tervisealaste väidete nimekirjast.
